

Digital India Program (డిజిటల్ ఇండియా)

భారతదేశాన్ని శక్తివంతమైన డిజిటల్ సమాజంగా (Digitally Empowered Society), నాలెడ్జ్ ఆర్థిక వ్యవస్థగా (Knowledge Economy) మార్చేందుకు భారత ప్రభుత్వం దార్శనికతతో అత్యంత ప్రతిష్టాత్మకంగా చేపట్టిన కార్యక్రమం డిజిటల్ ఇండియా(Digital India). ప్రపంచంతో మరింత వేగంగా అనుసంధానం అవటం, దేశంలోని అపారమైన యువ మానవ వనరుల్లో నైపుణ్యాలను పెంచి యువతకు ఉపాధిని సృష్టించటం, టెక్నాలజీ ఆధారంగా పేదరికం, అవినీతి, సామాజిక రుగ్మతలను రూపుమాపటం తదితర లక్ష్యాలతో ఈ కార్యక్రమం ముందుకు సాగుతున్నది.

నేపథ్యం

- పౌరులు కేంద్రంగా అందించాల్సిన సేవలపై ప్రత్యేక దృష్టితో మరిన్ని అప్లికేషన్ల కోసం 1990 దశకం మధ్యలో ఈ-గవర్నెన్స్ ప్రయత్నాలు భారతదేశంలో విస్తృతమయ్యాయి. ఇవి పలు రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల్లో తమ కార్యకలాపాలు ప్రారంభించినా కోరుకున్న స్థాయిలో ప్రభావం చూపలేక పోయాయి.
- ఫలితంగా ప్రభుత్వం జాతీయ స్థాయిలో 2006లో ప్రభుత్వ సేవల్లో ఈ-గవర్నెన్స్ ప్రాధాన్యం దృష్ట్యా జాతీయ ఈ-గవర్నెన్స్ ప్రణాళిక (NEGP)ను ప్రారంభించింది.
- దీనిలో భాగంగా వివిధ రంగాలకు చెందిన 31 మిషన్ మోడ్ ప్రాజెక్టులు (ఎంఎంపీ) ప్రారంభించబడ్డాయి. (2007లో ప్రారంభించిన 27 ఎంఎంపీలకు 2011లో మరో 4 జత చేయబడ్డాయి). ప్రస్తుతం ఇవి మొత్తం 44 ఉన్నాయి.

డిజిటల్ ఇండియా

- సమాచార సాంకేతికతను ఉపయోగించి ప్రజా సేవల వ్యవస్థల వాతావరణాన్ని సమూలంగా మార్చేసే ఉద్దేశంతో భారత ప్రభుత్వం ఆవిష్కరించిన కార్యక్రమమే డిజిటల్ ఇండియా.
- వివిధ రాష్ట్రాలు/కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల్లో అమలులో ఉన్న అన్ని రకాల ఈ-గవర్నెన్స్ కార్యక్రమాల ఏకీకృత కార్యక్రమమే డిజిటల్ ఇండియా
- 2015 జూలై 1న ప్రధాని చేతుల మీదుగా ప్రారంభమైంది.

- దీని ముఖ్యోద్దేశం : ఐటీ + ఐటీ = ఐ.టీ (ఇండియన్ టాలెంట్) + (ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ) = (ఇండియా టుమారో). అంటే అభివృద్ధి చెందే క్రమంలో దేశ ముఖ చిత్ర మార్పునకు టెక్నాలజీని కేంద్రంగా చేయడం.
- ప్రభుత్వంలోని అన్ని విభాగాల సర్వీసులు, కార్యకలాపాలు ఒకే గొడుగు కిందకు తేవడం.
- అందరికీ డిజిటల్ మౌలిక వసతుల కల్పన : డిమాండ్ కు అనుగుణమైన ప్రభుత్వ పాలన, సేవలను ఈ-మాధ్యమంలో అందించుట.
- ఈ కార్యక్రమం మూడు కీలకమైన దార్శనిక రంగాలపై దృష్టి సారించింది. అవి:

1. ప్రభుత్వ సేవలు, మౌలిక వసతులు కల్పించటం:

->ప్రతి పౌరుడికి ప్రభుత్వ సేవలను అందుబాటులోకి తేవడానికి హైస్పీడ్ ఇంటర్నెట్ ను మౌలిక సాధనంగా లభ్యమయ్యేలా చూస్తారు.

->డిజిటల్, ఆర్థిక సర్వీసులను అందించడానికి ప్రతి పౌరుడి మొబైల్ ఫోన్ నంబరును వారి బ్యాంక్ అకౌంట్ తో అనుసంధానిస్తారు.

->ఆజన్మాంతం విశ్వసనీయమైన, సురక్షితమైన డిజిటల్, ఆర్థిక సేవలను అందించడానికి ప్రతి పౌరుడికి డిజిటల్ గుర్తింపు సంఖ్యను అందిస్తారు. (ప్రస్తుతం అందుబాటులో ఉన్న ఆధార్ సంఖ్య)

->ఈ సర్వీసుల లభ్యత కోసం సమీప నివాస స్థానాల్లో ఉమ్మడి సర్వీస్ సెంటర్ (CSC)లను ఏర్పాటుచేస్తారు.

->ప్రతి ఆరు గ్రామాలకు ఒక సీఎస్ సీ చొప్పున ఆరు లక్షల గ్రామాలకు లక్ష సీఎస్ సీలను ఏర్పాటుచేయాలనేది లక్ష్యం. కాగా ప్రస్తుతం 1,37,000 సీఎస్ సీలు పనిచేస్తుండగా, 2.50 లక్షలకు పెంచాలని ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు.

->లావాదేవీలన్నీ సురక్షితంగా నిర్వహించడానికి భారత ఎలక్ట్రానిక్ అండ్ ఐటీ శాఖకు చెందిన ఇండియన్ కంప్యూటర్ ఎమర్జెన్సీ రెస్పాన్స్ టీం (CERT) ఆధ్వర్యంలో సెక్యూర్ యువర్ పీసీ అనే పోర్టల్ ను నిర్వహిస్తున్నది.

->సైబర్ సెక్యూరిటీపై నేషనల్ కోఆర్డినేషన్ సెంటర్ ను ఏర్పాటుచేస్తారు.

2. ప్రభుత్వ సేవలను ఈ-మాధ్యమంలో అందించడం:

->భారీస్థాయిలో దేశవ్యాప్త మౌలిక వసతులను మారుమూల గ్రామాలకు సైతం అందుబాటులోకి తెస్తారు.

->సులభమైన, సురక్షితమైన దస్తావేజుల లావాదేవీల నిర్వహణకు ప్రతి రికార్డునూ డిజిటలైజ్ చేస్తారు.

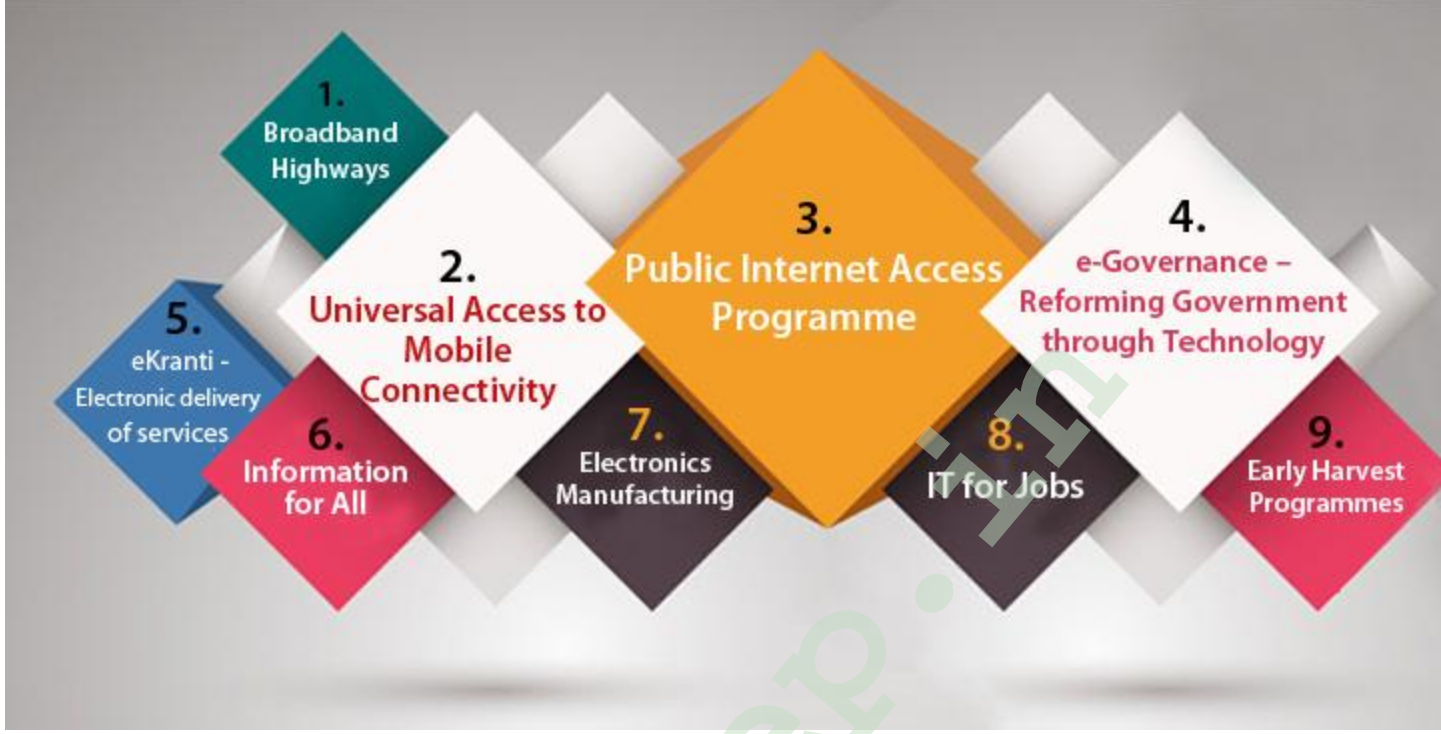
->జియోగ్రాఫికల్ ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టంను జాతీయ స్థాయిలో అమలుచేస్తూ కావాల్సిన మౌలిక వసతుల కల్పనను పర్యవేక్షిస్తారు. దీంతో ప్రాజెక్టులు, ప్రకృతి విపత్తుల నిర్వహణ, ప్రజాభద్రత, ఏజెన్సీల ప్రాజెక్టుల భౌతిక పురోగతి పర్యవేక్షణ సులభతరమవుతుంది.

3. పౌరులకు డిజిటల్ సాధికారత కల్పించడం:

->సార్వజనీన డిజిటల్ అక్షరాస్యత, అన్ని భారతీయ భాషల్లో డిజిటల్ వనరులు/సేవల అందుబాటుపై ప్రధానంగా దృష్టి సారిస్తారు.

->నేషనల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (NIEIT) ఆధ్వర్యంలో దేశవ్యాప్తంగా పలు వీక్షణ కేంద్రాలను ఏర్పాటుచేసి డిజిటల్ కోర్సులు, ఆన్లైన్ పరీక్షలు జరిపి సర్టిఫికేట్స్ అందించడానికి పలు సంస్థలతో అవగాహన ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుంటున్నాయి.

ఈ మూడు కీలక లక్ష్యాల సాధనకు డిజిటల్ ఇండియా కార్యక్రమంలో తొమ్మిది మూల అంశాలను పునాదులుగా లేదా మూలస్తంభాలుగా (Nine Pillars) పరిగణిస్తారు. అవి

1. బ్రాడ్ బ్యాండ్ హైవేలు (Broadband Highways)

దీనిలో మూడు ఉప విభాగాలున్నాయి. అవి:

1. గ్రామీణ ప్రాంతంలో అందరికీ బ్రాడ్ బ్యాండ్:

-> నేషనల్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ నెట్ వర్క్ కింద దేశంలోని గ్రామపంచాయతీలను బ్రాడ్ బ్యాండ్ ఇంటర్నెట్ ద్వారా అనుసంధానించనున్నారు.

-> దీనికి టెలికమ్యూనికేషన్ల మంత్రిత్వ శాఖ నోడల్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది.

2. పట్టణ ప్రాంతంలో అందరికీ బ్రాడ్ బ్యాండ్:

-> సేవల విస్తరణకు ప్రస్తుతం ఉన్న ఆపరేటర్లను ప్రోత్సహించుట.

-> నూతన పట్టణాభివృద్ధి ప్రాంతాలు, నూతన భవన సముదాయాల్లో కమ్యూనికేషన్ మౌలిక వసతులను తప్పనిసరి చేయడం

3. నేషనల్ ఇన్ఫర్మేషన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ (National Information Infrastructure):

-> దీనికి ఎలక్ట్రానిక్, ఐటీ మంత్రిత్వ శాఖ నోడల్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది.

-> వివిధ ప్రభుత్వ శాఖల్లో పంచాయతీ స్థాయి వరకు హైస్పీడ్ కనెక్టివిటీ, క్లౌడ్ సేవల కల్పనకు

దేశంలోని నెట్‌వర్క్, క్లౌడ్ మౌలిక వసతులను అనుసంధానిస్తారు.

ఉదా : స్టేట్‌వైడ్ ఏరియా నెట్‌వర్క్ (ఎస్‌డబ్ల్యూఎస్), నేషనల్ నాలెడ్జ్ నెట్‌వర్క్ (ఎన్‌కేఎస్), నేషనల్ ఆప్టికల్ ఫైబర్ నెట్‌వర్క్ (ఎన్‌వోఎఫ్ఎస్), గవర్నమెంట్ యూజర్ నెట్‌వర్క్, మేఘరాజ్ క్లౌడ్ లాంటి మౌలిక వసతులను అనుసంధానిస్తారు.

2.అందరికీ మొబైల్ కనెక్టివిటీ (Universal Access to Mobile Connectivity)

- దేశంలో ఎలాంటి మొబైల్ కవరేజీ లేని గ్రామాలు 55, 619.
- ఈ గ్రామాలకు దశలవారీగా కనెక్టివిటీ అందించడానికి టెలికమ్యూనికేషన్ల శాఖ నోడల్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది. 2014-18 వరకు ఈ ప్రాజెక్టు కోసం సుమారు రూ. 16 వేల కోట్లు వెచ్చిస్తారు.

3.పబ్లిక్ ఇంటర్నెట్ యాక్సెస్ ప్రోగ్రాం (Public Internet Access Program)

- దీనిలో భాగంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో ఉమ్మడి సేవాకేంద్రాలు నెలకొల్పడమేకాక తపాలా కార్యాలయాలను బహుళ సేవా కేంద్రాలుగా తీర్చిదిద్దుతారు.
- 1.50 లక్షల తపాలా కార్యాలయాల్లో ఈ పథకం అమలుచేయడానికిగాను తపాలాశాఖ నోడల్ ఏజెన్సీగా వ్యవహరిస్తుంది.

4.ఈ-గవర్నెన్స్ (e-Governance)

- ప్రభుత్వ సేవలను సత్వర, సమర్థవంతంగా అందించడానికి ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో అవినీతిని రూపుమాపి, ప్రజాళన చేయడానికి ఈ-గవర్నెన్స్‌ను దేశవ్యాప్తంగా ప్రవేశపెట్టారు.
- దీంతో సేవల్లో నాణ్యత పెరగడంతో పాటు ప్రభుత్వ నిర్వహణ వ్యయం తగ్గుతుంది.
- ఆన్‌లైన్‌లో నిర్వహించే కార్యకలాపాలతో పర్యవేక్షణ సులభతరం. అవినీతికి ఆస్కారం ఉండదు. సత్వర నిర్ణయాలకు అవకాశం ఉంటుంది.
- దీని నిర్వహణ బాధ్యతలు - డిపార్టుమెంటు ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (DIET)

5.ఈ-క్రాంతి (e-Kranti)

- ఇది డిజిటల్ ఇండియాకు ముఖ్య పునాది. దేశంలో ఈ-గవర్నెన్స్, మొబైల్ గవర్నెన్స్, గుడ్ గవర్నెన్స్ కీలక అవసరాల దృష్ట్యా పరిపాలన రూపురేఖలు మార్చడానికి ఈ-గవర్నెన్స్ను రూపాంతరం చేయడం అనే దార్శనికతతో 2015 మార్చి 25న ఈ-కాంతి విధానం చేపట్టబడింది.
- ఈ-కాంతి కింద 44 మిషన్ మోడ్ ప్రాజెక్టులు వివిధ దశల్లో అమలవుతున్నాయి.
- కేంద్రస్థాయిలో - 13-ఈ-సన్నద్, తపాలా, పంచాయితీరాజ్, ఆదాయపు పన్ను, పాస్ పోర్టు మొదలైనవి.
- రాష్ట్ర స్థాయిలో - 17 - స్త్రీ, శిశు అభివృద్ధి, వ్యవసాయం, ఈ-విధాన్, పాఠశాల విద్య, గ్రామపంచాయితీలు మొదలైనవి.

6.అందరి కోసం సమాచారం (Information for All)

- ఓపెన్ డేటా ప్లాట్ ఫాం ద్వారా సమాచార ఆన్ లైన్ హూస్టింగ్, దస్తావేజులు పౌరులకు బహిరంగంగా, సులభంగా అందుకొనే వీలుంటుంది.
- పౌరులతో సమాచారం పంచుకోవడానికి, సంభాషించడానికి MYGOV.IN మాధ్యమంగా, ప్రభుత్వంతో ఆలోచనలు/సూచనలు పంచుకొనే పౌరభ్యం కల్పిస్తూ పాలనలో పౌరులను భాగస్వాములుగా చేయడానికి 2014 జూలై 16న ప్రధానమంత్రి ప్రారంభించారు.

7.ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీ (Electronics Manufacturing)

- ఈ విధానంలో 2020 నాటికి దిగుమతులు పూర్తిగాలేని విధంగా దేశంలో ఎలక్ట్రానిక్ తయారీకి ప్రోత్సాహం కల్పిస్తారు.
- భారత్ లో అభివృద్ధి చెందుతున్న ఎలక్ట్రానిక్ సిస్టం డిజైన్ అండ్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్ లో పెట్టుబడులు పెట్టేలా, ప్రమాణాలు, నాణ్యత గల ఎలక్ట్రానిక్ ఉత్పత్తుల తయారీ లక్ష్యంగా 2012 జాతీయ ఎలక్ట్రానిక్స్ విధానాన్ని ఆవిష్కరించారు.

- సెమీకండక్టర్ ఫ్యాబ్, టెలికాం ఉత్పత్తులు, ఎల్ఈడీ ఫ్యాబ్, ఎలక్ట్రానిక్ అప్లయన్సెస్, స్మార్ట్ఫోన్లు, ట్యాబ్లెట్లు, ఏవియానిక్స్ మొదలైనవి ఈ రంగంలో కొన్నింటిగా చేర్చారు.

8.ఐటీ ఉద్యోగాల సృష్టి (IT for Jobs)

- ఐటీ, ఐటీ ఆధారిత సేవల రంగాల్లో ఉద్యోగాలు అందిపుచ్చుకోవడానికి అవసరమైన నైపుణ్యాల్లో యువతకు శిక్షణ ఇవ్వడంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారిస్తుంది.
- ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా నైపుణ్యాల్లో శిక్షణను అందించడమే కాకుండా మూలధన తోడ్పాటు, కార్యాలయాలకు అద్దె తోడ్పాటు వంటి ఆర్థిక ప్రోత్సాహకాలను సైతం కల్పిస్తారు.
- బీపీవో/కాల్సెంటర్లను ప్రోత్సహించి యువతకు ఉపాధి అవకాశాలు లభించేలా చూస్తారు.

9.సత్వర ఫలితాలు అందించే కార్యక్రమాలు (Early Harvest Programs)

దీనిలో స్వల్ప కాలవ్యవధిలో ఫలితాలు/ఫలాలు లభించే కార్యక్రమాలు ఉంటాయి. అవి:

1. **సందేశాలకు ఐటీ ప్లాట్ ఫాం :** సామూహిక సందేశ బట్వాడా అప్లికేషన్ ద్వారా 1.36 కోట్ల మొబైళ్లను, 22 లక్షలకుపైగా ఈ-మెయిళ్లను డేటాబేస్లో భాగంగా ఉండే పోర్టల్ను 2014 ఆగస్టు 15న విడుదల చేశారు.
 - >MYGOV.IN అప్లికేషన్ ద్వారా జాతీయ పర్వదినాల్లో సామూహికంగా శుభాకాంక్షలు పంపుట.
 - >అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో బయోమెట్రిక్ హాజరు సౌకర్యం.
 - >నేషనల్ నాలెడ్జి నెట్వర్క్లో (NKN) భాగంగా అన్ని విశ్వవిద్యాలయాలకు వైఫై సౌకర్యం కల్పించుట.
 - >ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల పాలనలో భాగంగా (పారదర్శకతను పెంపొందించేందుకు) పంపే మెయిళ్ల రక్షణ/భద్రతకు కావాల్సిన చర్యలు తీసుకోవాలి.
 - >డిజిటల్ నగరాలను ప్రోత్సహించడానికి బహిరంగ ప్రదేశాల్లో వైఫై హాట్స్పాట్ల ఏర్పాటు.
 - >అన్ని తరగతుల పాఠ్య పుస్తకాలను డిజిటలైజ్ చేసి ఈ-బుక్స్గా అందుబాటులోకి తేవడం.
 - >వాతావరణ సమాచారం, ప్రకృతి విపత్తుల హెచ్చరికలను అందించేందుకు ఎస్ఎంఎస్లు

ఆధారిత సేవలను అందుబాటులోకి తేవడం

->తప్పిపోయిన పిల్లల సమాచారాన్ని, దొరికిన పిల్లల సమాచారాన్ని సేకరించడానికి, పంచడానికి వీలు కల్పించుట, తద్వారా నేరాల అదుపునకు, సకాలంలో స్పందించడానికి వీలు కలుగుతుంది. దీని కోసం మొబైల్ యాప్ల ద్వారా పౌరుల భాగస్వామ్యాన్ని విస్తరించుటకు.

->పోలీస్ శాఖకు మొబైల్/ఎస్ఎంఎస్ అలర్ట్ సిస్టం

->పౌరుల కోసం మెరుగైన నావిగేషన్ ప్రణాళిక

->సోషల్ మీడియాను తగువిధంగా ఉపయోగించడం వంటి కార్యక్రమాలు చేపట్టారు.

->ఇందుకుగాను ఎలక్ట్రానిక్స్, ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ మంత్రిత్వ శాఖ, స్త్రీ, శిశు అభివృద్ధి శాఖలు నోడల్ ఏజెన్సీలుగా పనిచేస్తాయి.

2. **డిజి లాకర్(Digi Locker)** : దీనిలో ప్రభుత్వంచే పౌరులకు జారీ చేయబడిన ఉపయుక్తమైన డాక్యుమెంట్లను డిజిటల్ రూపంలో భద్రపరుచుటకు వీలు కలుగుతుంది.

->దీనిలో పాస్కార్డు, పాస్పోర్ట్, ఆధార్కార్డు, విద్యా సంబంధ మార్క్షీట్స్, డిగ్రీ సర్టిఫికేట్స్, డ్రైవింగ్ లైసెన్స్ వంటి వాటిని ఒరిజినల్ డాక్యుమెంట్లకు ప్రత్యామ్నాయంగా భద్రపరిచే సదుపాయం.

3. **Attendance.gov.in** : కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో బయోమెట్రిక్ సిస్టం ద్వారా ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల హాజరును పర్యవేక్షించే వ్యవస్థ.

4. **SBM మొబైల్ యాప్** :స్వచ్ఛ భారత్ మిషన్ లక్ష్యాల సాధనకు, పౌరులు, ప్రభుత్వ విభాగాల ఉపయోగార్థం తయారుచేశారు.

5. **e-Sign**: ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో కాగిత రహిత లావాదేవీలు, కార్యకలాపాల నిర్వహణకు వీలు కల్పించే వ్యవస్థ.అత్యంత సురక్షితమైన విధానంలో పౌరులు, ప్రభుత్వాధికారులు, ఆధార్ సమాచారం సాయంతో డిజిటల్ రూపంలో సంతకాలు చేసి సత్వర నిర్ణయాలు తీసుకోవడంలో ఉపయోగపడుతాయి.

6. **నేషనల్ స్కాలర్షిప్ పోర్టల్ (NSP)**: జాతీయ స్థాయిలో రూపొందించిన ఈ పోర్టల్ ద్వారా విద్యార్థులకు స్కాలర్షిప్ల కోసం దరఖాస్తు చేయడం, వెరిఫికేషన్ చేయడం, మంజూరు,

ఆయా విద్యార్థుల ఖాతాల్లో నగదు జమ చేయడం వంటి కార్యకలాపాలు పూర్తి పారదర్శకతతో త్వరితగతిన అందించడానికి ఉద్దేశించిన ప్రాజెక్టు ఇది.

డిజిటల్ ఇండియా - నిర్వహణ యంత్రాంగం

కేంద్రంలో ఈ కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడానికి నిర్వహణ యంత్రాంగం ఈ కింది విధంగా ఉంది.

- ప్రధానమంత్రి అధ్యక్షతన పర్యవేక్షణ కమిటీ
- కమ్యూనికేషన్లు, ఐటీ శాఖమంత్రి అధ్యక్షతన డిజిటల్ ఇండియా సలహా బృందం
- కార్యక్రమ పర్యవేక్షణ, పాలసీ అమలు, వ్యూహాత్మక విధానాల అమలు, అంతర్ మంత్రిత్వ సమస్యల పరిష్కారానికి క్యాబినెట్ కార్యదర్శి అధ్యక్షతన అత్యున్నత స్థాయి సంఘం.
- వ్యయ ఆర్థిక కమిటీ/ప్రణాళికేతర వ్యయంపై కమిటీ
- డిజిటల్ ఇండియాపై మిషన్ లీడర్ల మండలి
- డిజిటల్ ఇండియా కార్యక్రమ పరిధిని, పూర్తి సాంకేతికతను అందించడానికి, కార్యాచరణ, ప్రయాణాలు, భద్రత, సేవలను బట్వాడా, మౌలిక వసతుల కల్పనను డిపార్ట్‌మెంట్ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ (DEITY) సమన్వయం చేస్తుంది.

రాష్ట్ర స్థాయిల్లో:

- రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రుల అధ్యక్షతన డిజిటల్ ఇండియా రాష్ట్ర కమిటీ
- ఆయా రాష్ట్రాల ప్రధాన కార్యదర్శుల అధ్యక్షతన అత్యున్నత కమిటీలు ఆయా రాష్ట్రాల్లో వనరుల కేటాయింపు, ప్రాజెక్టుల ప్రాధాన్యతల నిర్దేశం, వివిధ రాష్ట్ర శాఖల మధ్య సమస్యల పరిష్కారం మొదలగు అంశాలను చేపడుతాయి.

కనిష్ట ప్రభుత్వం, గరిష్ట పాలన (Minimum Government Maximum Governance) ప్రధాన ఉద్దేశంగా ప్రారంభించిన ఈ డిజిటల్ ఇండియా కార్యక్రమం ప్రజలకు కావాల్సిన సేవల్లో అనవసర

జాప్యాన్ని నివారించి, ప్రజలకు నాణ్యమైన సేవలను సకాలంలో అందించడానికి ఉత్తమమైన వ్యవస్థగా పేర్కొనడంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు.

SmartPrep.in